

УДК 159.91:[378.091.3:796]

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2025-109-9>

ПСИХОФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Отравенко Олена Вікторівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання,
*Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Полтава, Україна*
yelenot@gmail.com
orcid.org/0000-0001-8308-5895

Мета статті полягає в системному аналізі характеристик основних понять дослідження, обґрунтуванні важливості психофізичної підготовки, визначенні критеріїв, показників і рівнів сформованості психофізичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності.

Методи дослідження: *аналіз і синтез* – для вивчення наукових джерел; *узагальнення результатів* спостереження сприяло обґрунтуванню важливості психофізичної підготовки до професійної діяльності й надання рекомендацій, *моделювання* – для розроблення структури компонента; *класифікація і систематизація* – для впорядкування знань про його реалізацію.

Результати підтверджують попередні дослідження, водночас розширюючи розуміння основних понять: «підготовка», «майбутній учитель фізичної культури», «професійна підготовка», «психофізична підготовка майбутніх учителів фізичної культури», «педагогічна діяльність». Авторка статті обґрунтувала важливість психофізичної підготовки до професійної діяльності, яка містить фізичну складову, психологічну складову, професійну адаптивність, розвиток мотиваційно-ціннісної сфери, засоби й методи формування психофізичної готовності здобувачів вищої освіти до професійної діяльності. Основними критеріями психофізичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури визначено такі: фізичну підготовленість, психологічну стійкість, мотиваційно-ціннісну сферу, інтелектуальні здібності, комунікативні навички й фізіологічні показники. Кожен із цих критеріїв включає показники, що оцінюють рівень усвідомлення й важливості психофізичної підготовки. Рівні сформованості оцінюються за трьома ступенями: низьким (адаптивним), середнім (репродуктивним) і високим (творчим).

Висновки. Психофізична підготовка майбутніх учителів фізичної культури визначена нами як важливий компонент професійної діяльності, психологічної та професійно-прикладної фізичної підготовки, оскільки вона поєднує розвиток фізичних здібностей із формуванням психологічної стійкості. Освітня траєкторія майбутнього вчителя фізичної культури збагачується можливістю здійснювати навчально-пізнавальну, науково-дослідну діяльність паралельно зі спортивно-тренувальною, дає студентам змогу підвищити рівень стресостійкості, проявити психолого-педагогічні вміння й навички, сформувати професійні та особистісні компетентності майбутнього фахівця щодо планування й організації освітньої, фізкультурно-оздоровчої й спортивно-масової діяльності в закладах загальної середньої освіти. Результати дослідження підтверджують доцільність упровадження психофізичної підготовки в навчальний процес і надають рекомендації для їх ефективного використання.

Ключові слова: психофізична підготовка, майбутні вчителі фізичної культури, критерії, психофізична стійкість, професійна діяльність.

PSYCHOPHYSICAL PREPARATION OF FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS FOR PROFESSIONAL ACTIVITY

Otravenko Olena Viktorivna,
Ph.D. in Pedagogics, Associate Professor,
Head of the Department of Theory and Methods of Physical Education,
Luhansk Taras Shevchenko National University
yelenot@gmail.com
orcid.org/0000-0001-8308-5895

The objective of the article is to conduct a systematic analysis of the basic concepts of the study, to substantiate the importance of psychophysical training, to determine the criteria, characteristics and levels of psychophysical training for professional activity in future physical education teachers.

Research methods: *analysis and synthesis* – to study scientific sources; *generalisation of observation results* – to substantiate the importance of psychophysical preparation for professional activity and provide

recommendations; *simulation* – to develop the structure of the component; *classification and systematisation* – to organise knowledge about its implementation.

The results confirm previous studies, while expanding the understanding of the main concepts: *training, future physical education teacher, professional training, psychophysical training of future physical education teachers, pedagogical activity*. The author of the article substantiates the importance of psychophysical training for professional activity, which includes a physical component, a psychological component, professional adaptability, development of the motivational and value-oriented sphere, means and methods of developing psychophysical readiness of higher education students for professional activity. The main criteria for psychophysical training of future physical education teachers include physical fitness, psychological stability, motivational and value-oriented sphere, intellectual abilities, communication skills and physiological indicators. Each of these criteria includes indicators that assess the level of awareness and importance of psychophysical fitness. The levels of fitness are assessed in three grades: low (adaptive), medium (reproductive) and high (creative).

Conclusions. Psychophysical training of future physical education teachers is defined as an important component of professional activity, psychological and professional and applied physical training as it combines the development of physical abilities with the formation of psychological resilience. The educational trajectory of the future physical education teacher is complemented by the opportunity to conduct educational and cognitive, research activities along with sports and training activities, allowing students to increase their stress resistance, demonstrate psychological and pedagogical skills, and form professional and personal competencies of the future specialist in planning and organising educational, physical education and health, and mass sports activities in general secondary education institutions. The results of the study confirm the feasibility of introducing psychophysical training into the educational process and provide recommendations for their effective use.

Key words: *psychophysical training, future physical education teachers, criteria, psychophysical stability, professional activity.*

Вступ. Концепція розвитку педагогічної освіти спрямована на «вдосконалення системи педагогічної освіти для створення бази підготовки педагогічних працівників нової генерації», «створення умов для професійного та особистісного розвитку педагогів», де «педагог є одночасно і об'єктом, і провідником позитивних змін». Утім однією з проблем професійної підготовки фахівців є «відсутність комплексу заходів професійного педагогічного та психологічного відбору майбутніх здобувачів педагогічного фаху», а також неспроможність певної частини викладачів закладу вищої освіти та студентів оволодіти й використовувати на практиці новітні методики навчання, виховання і розвитку, що на практиці зумовлює зниження соціального престижу педагогічної професії (Наказ МОН України № 776, 2018: 4–7).

Щодо вирішення психофізичної проблеми здобувачів у закладах освіти загальнонавчальним є положення про взаємовплив організму та психіки людини. За В. Пічуріним, визначено такі приклади: а) «організмична теорія в психології» (єдність душі й тіла); б) «підхід у психоаналізі до людини як до психофізіологічного цілого»; в) «позиція фахівців у сфері психології розвитку, які підкреслюють його зумовленість взаємодією біологічного, психічного і соціального та ін.» (Пічурін, 2020: 200). Тому необхідно більше уваги приділяти психофізичній підготовці майбутніх учителів до професійної діяльності.

Тема розроблена згідно з пріоритетним напрямом науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики фізичного виховання «Перспективні напрямки підвищення якості професійної підготовки фахівців фізичної культури

і спорту» (державний реєстраційний номер 0117U005556).

Теоретичне обґрунтування проблеми.

Л. Пермінова привернула увагу до психологізації освітнього процесу в закладі вищої освіти (Пермінова, 2022); Л. Суценко систематизувала професійну підготовку майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (Суценко, 2003); Н. Степанченко, О. Даниско систематизували професійну підготовку майбутніх учителів фізичного виховання (Степанченко, 2017; Даниско, 2022). У свою чергу, П. Рибалко вивчав професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти (Рибалко, 2020); О. Отравенко формувала фізичну культуру особистості студента як суб'єкта професійної діяльності, цифрову компетентність майбутніх учителів фізичної культури, а також розвивала творчий науковий потенціал здобувачів вищої освіти (Отравенко, 2015; 2020; 2022), що значно підвищило обізнаність студентів щодо професійної підготовки майбутніх учителів. К. Семіз, М. Ан формували знання технологічного педагогічного змісту вчителів фізичної культури (Семіз, Ан, 2012). У свою чергу, О. Стойка розглянула та проаналізувала цифрові трансформації у сфері професійної підготовки вчителів в Україні (Стойка, 2023). В. Пічурін систематизував зміст поняття «психофізична підготовка» за різними авторами: як фізична підготовка (І. Туревський); поєднання в одній системі підсистем фізичної та психологічної готовності (О. Єгоричев); В. Ільїніч ототожнив психофізичну й професійно-прикладну фізичну підготовку (Пічурін, 2020); резуль-

тативність професійно-прикладної фізичної підготовки як засобу підготовки до професійної діяльності підтверджено в дослідженнях Л. Пилипея (Пилипей, 2012) та А. Ребрини (Ребрина, 2017).

Мета статті полягає в системному аналізі характеристик основних понять дослідження, обґрунтуванні важливості психофізичної підготовки, визначенні критеріїв, показників і рівнів сформованості психофізичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності.

Методологія та методи. У статті застосовано принцип системності, що реалізується за допомогою загальнонаукових методів. Методи дослідження: *аналіз і синтез* – для вивчення наукових джерел; *узагальнення* результатів спостереження сприяв обґрунтуванню важливості психофізичної підготовки до професійної діяльності й надання рекомендацій, *моделювання* – для розроблення критеріїв, показників і рівнів сформованості психофізичної стійкості майбутніх учителів фізичної культури.

Результати й дискусії. Згідно з аналізом наукових джерел, педагогічна діяльність – це особливий вид соціальної діяльності, що спрямована на передачу культури й досвіду новим поколінням, створення умов для їхнього особистісного розвитку (Даниско, 2022: 40).

За Л. Сущенко, майбутній учитель фізичної культури «цілеспрямовано здобуває кваліфікацію відповідного освітнього рівня у процесі спеціально організованої освітньої діяльності у закладі вищої освіти, спрямованої на підготовку до подальшої професійної діяльності, формування високого рівня фізичної культури здоров'язбереження учнів» (Сущенко, 2003: 76).

У свою чергу, О. Даниско зазначено, що «вчитель фізичної культури є педагогічним працівником закладу загальної середньої освіти, котрий у процесі урочної та позаурочної освітньої, фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової діяльності організовує і здійснює фізичне виховання учнівської молоді, спрямоване на забезпечення відповідного фізіологічного розвитку організму, його зміцнення і загартування; удосконалення та гармонізацію психофізичних якостей; підвищення працездатності; формування ціннісних орієнтацій щодо систематичної фізичної активності; виховання морально-вольових, етичних та естетичних особистісних інтенцій» (Даниско, 2022: 41).

Згідно зі Словником української мови, поняття «підготовка» трактується як «запас засвоєних знань, навичок, досвіду, набутих у процесі навчання, практичної діяльності» (Словник української мови, 1975: 417).

О. Даниско професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури розглядає як «цілеспрямований і організований процес

формування професійних та особистісних компетентностей майбутнього фахівця, що визначають бажання, готовність і спроможність самостійно, ефективно і творчо розв'язувати проблемні завдання у контексті заданих наперед кваліфікаційних вимог щодо системи знань і практичного досвіду планування й організації освітньої, фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової діяльності у закладах загальної середньої освіти» (Даниско, 2022: 50–51).

За нашими розвідками, специфіка професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в сучасних закладах вищої освіти визначає гостру необхідність активної інтеграції електронного й очного навчання; розроблення спеціальної методики, що враховує оптимальне використання як традиційних, так і дистанційних форм, методів і засобів професійної підготовки. В умовах євроінтеграції освітня траєкторія студента збагачується можливістю здійснювати навчально-пізнавальну діяльність паралельно зі спортивно-тренувальною, дає студентам змогу за потреби самостійно вивчати дисципліни, консультуватися з викладачем, що робить освітній процес комфортним і може сприяти досягненню кращих результатів, створенню умов «креативної продуктивної професійної діяльності» (Отравенко, 2019: 222).

Отже, майбутні вчителі фізичної культури набувають професійної кваліфікації за певним освітнім рівнем: першим (бакалаврським) або другим (магістерським) за спеціальністю А4 Середня освіта (Фізична культура) – і планують у подальшому ефективно здійснювати фахову діяльність щодо навчання, виховання й розвитку учнів у закладах загальної середньої освіти.

Професійний стандарт учителя спрямовано на професійний розвиток і професійну підготовку фахівців спеціальності «Середня освіта», формування сучасного педагога, здатного створювати умови для розвитку індивідуальних здібностей учнів; формування в них навичок здорового й безпечного способу життя, турботи про фізичне та психічне здоров'я, виховання поваги до суспільної моралі й цінностей: справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства тощо (Професійний стандарт учителя, 2024).

Професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальності А4 Середня освіта (Фізична культура) має певні особливості, оскільки провідна діяльність учителя фізичної культури містить практичний, руховий компонент і передбачає сформованість психомоторних якостей, а також навички володіння методикою їх формування в учнівської молоді. Реалізація професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури здійснюється на засадах студентоцентризованого й компетентнісного підходів, де

в центрі уваги завжди перебуває студент. Для переміщених закладів вищої освіти найбільш сприятливі для організації освітнього процесу змішана й дистанційна форми навчання.

Одним із лідерів реалізації змішаного навчання в процесі підготовки майбутніх учителів є Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». В університеті функціонує система навчання Moodle, де впорядковано електронні курси з освітніх компонентів і навчально-методичне забезпечення до них (теоретичний матеріал, практичні та творчі завдання, тестові вправи тощо) із цілодобовим доступом. Викладачі мають право вільно обирати платформу для проведення онлайн-занять, а саме: Zoom, Google Meet, Microsoft Teams тощо. Доступ до ресурсів освітнього порталу персоналізований: кожен здобувач освіти й викладач має доступ лише до електронних навчальних курсів, на які вони зареєстровані як учасники освітнього процесу.

У навчально-науковому інституті охорони здоров'я і спорту на практичних заняттях з теорії і методики фізичного виховання для запобігання стресів і зниження рівня тривожності, подолання емоційного напруження, прояву

витримки й такту перед виробничою педагогічною практикою проводяться тренінги, майстер-класи з нових видів рухової активності, аналізуються педагогічні ситуації, різні види фізкультурної активності. Студентам пропонується перегляд відеофрагментів з різних ситуацій на уроках фізичної культури, а потім вони протягом 1 хвилини надають відповідь, як би вони вчинили в тій чи іншій ситуації (Отравенко, Дубовой, Гончаренко, 2023).

Отже, психофізична підготовка майбутніх учителів фізичної культури є важливим компонентом їхньої професійної підготовки, оскільки вона поєднує розвиток фізичних здібностей із формуванням психологічної стійкості. Це дає змогу забезпечити ефективне виконання професійних обов'язків навіть у складних умовах освітнього процесу.

Одним із основних завдань психофізичної підготовки є формування особистості майбутнього вчителя. Далі наведемо обґрунтування щодо важливості психофізичної підготовки в таблиці 1.

Як бачимо, психофізична підготовка майбутніх учителів фізичної культури не лише забезпечує їхню фізичну готовність до роботи,

Таблиця 1

Обґрунтування важливості психофізичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності

Складові психофізичної підготовки	Характеристика складової та дія вчителя
Фізична складова	Учитель фізичної культури має бути зразком для учнів, демонструючи високий рівень фізичної підготовленості (здатність проводити активні уроки протягом дня без втоми, володіння технікою виконання вправ, вчасно виправляти помилки й забезпечення безпеки учнів під час занять).
Психологічна складова	Професія вчителя фізичної культури передбачає роботу з великою кількістю учнів, що вимагає: - емоційної стабільності (здатності контролювати свої емоції, підтримувати позитивний настрій на уроці); - стресостійкості (уміння справлятися з напруженням, яке може виникати через конфлікти, перевантаження чи невдачі учнів); - самоконтролю (здатності адекватно реагувати на несподівані ситуації, наприклад, травми чи дисциплінарні проблеми).
Професійна адаптивність	Психофізична підготовка сприяє адаптації до змінних умов роботи: - різний рівень фізичної підготовленості учнів вимагає гнучкого підходу до планування уроків; - необхідність швидко приймати рішення під час занять потребує добре розвинених когнітивних і психофізіологічних навичок.
Розвиток мотиваційно-ціннісної сфери	Учитель фізичної культури має бути мотивованим до саморозвитку й популяризації здорового способу життя. Це не лише підвищує його авторитет, а й позитивно впливає на учнів, формуючи в них правильне ставлення до фізичної активності.
Засоби й методи формування психофізичної готовності	- фізичні тренування: регулярні заняття, що розвивають витривалість, силу, гнучкість і координацію; - психологічні тренінги (вправи на розвиток стресостійкості, емоційного самоконтролю й комунікативних навичок); - симуляція професійних ситуацій (рольові ігри та практичні завдання, що моделюють роботу на уроці в спортивний залі або на спортивному майданчику); - ігрові методики (спрямовані на одночасний розвиток фізичних і когнітивних здібностей).

а й сприяє формуванню психологічної стійкості, необхідної для ефективного викладання, підтримки здоров'я учнів і створення позитивного безпечного освітнього середовища.

Ми розробили й навели в таблиці 2 критерії, показники й рівні сформованості психофізичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності.

Згідно з таблицею 2, основними критеріями психофізичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури визначено таке: фізичну підготовленість, психологічну стійкість, мотиваційно-ціннісну сферу, інтелектуальні здібності, комунікативні навички й фізіологічні показники. Рівні сформованості оцінюються за трьома ступенями: низьким (адаптивним), середнім (репродуктивним) і високим (творчим). Дані

таблиці можуть бути адаптовані залежно від специфіки закладу освіти або цілей дослідження. Саме на таких освітніх компонентах навчальних дисциплін, як «Вступ до спеціальності», «Анатомія та фізіологія людини», «Біомеханіка фізичних вправ», «Психологія», «Педагогіка з основами педагогічної майстерності», «Теорія та методика фізичного виховання», «Фізіологія рухової активності», «Адаптивне фізичне виховання», «Здоров'язбереження, особиста безпека та захист» тощо, формується психофізична стійкість майбутніх учителів фізичної культури, що сприяє покращенню їхньої психофізичної підготовки.

Висновки. Підсумовуючи результати дослідження, зазначимо, що психофізична підготовка майбутніх учителів фізичної культури

Таблиця 2

Критерії, показники й рівні сформованості психофізичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності

Критерій	Показники	Рівні сформованості
Фізична підготовленість	- витривалість (тривалість фізичної роботи без втоми); - сила й координація (точність рухів, контроль техніки); - швидкість реакції (оперативність у виконанні завдань).	Високий: демонструє стабільно високі результати в тестах фізичної підготовки; Середній: результати відповідають базовим професійним стандартам, але потребують удосконалення; Низький: результати нижчі за середній рівень, є труднощі в тривалих навантаженнях.
Психологічна стійкість	- емоційна стабільність (контроль емоцій у стресових ситуаціях); - стресостійкість (ефективність у стресових ситуаціях); - самоконтроль (регуляція власної поведінки).	Високий: зберігає спокій і впевненість у складних умовах. Середній: частково контролює емоції, але інколи допускає помилки під тиском. Низький: часто піддається впливу стресу, що знижує ефективність діяльності.
Мотиваційно-ціннісна сфера	- мотивація до професійного розвитку; - схильність до здорового способу життя; -- ціннісні орієнтири (відповідальність за здоров'я учнів).	Високий: активно прагне до вдосконалення, бере участь у тренінгах, курсах. Середній: демонструє інтерес до здорового способу життя, але не завжди є прикладом для учнів. Низький: недостатньо залучений до популяризації здорового способу життя.
Інтелектуальні здібності	- критичне мислення (аналіз і корекція навчального процесу); - швидкість прийняття рішень.	Високий: демонструє аналітичні здібності, адаптує методики навчання. Середній: приймає рішення, але інколи потребує більше часу для аналізу ситуації. Низький: часто вагається, допускає помилки через повільність у прийнятті рішень.
Комунікативні навички	- уміння будувати довірливі стосунки; - лідерські якості (організація навчального процесу).	Високий: легко встановлює контакт, користується повагою серед учнів і колег. Середній: виконує організаційні функції, але не завжди впевнено. Низький: має труднощі в комунікації, не може ефективно організувати роботу групи.
Фізіологічні показники	- стан серцево-судинної системи (витривалість); - рівень розвитку дихальної системи (життєва ємність легень).	Високий: показники серцево-судинної системи відповідають високим стандартам. Середній: відповідає базовим нормам, але є резерв для покращення. Низький: показники фізіологічних тестів нижчі за норму.

є важливим компонентом професійної діяльності, психологічної та професійно-прикладної фізичної підготовки, оскільки вона поєднує розвиток фізичних здібностей із формуванням психологічної стійкості. Освітня траєкторія майбутнього вчителя фізичної культури збагачується можливістю здійснювати навчально-пізнавальну, науково-дослідну діяльність паралельно зі спортивно-тренувальною, дає студентам змогу підвищити рівень стресостійкості, проявити психолого-педагогічні уміння й навички, сформувати професійні й особистісні компетентності майбутнього фахівця щодо планування та організації освітньої, фізкультурно-оздоровчої й спортивно-масової діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Рекомендації: за потреби самостійно вибрати вибіркові освітні компоненти навчальних дисциплін психолого-педагогічного й медико-біологічного напрямів; залучати студентську молодь до створення умов щодо креативної продуктивної професійної діяльності з урахуванням психологічних і фізіологічних особливостей здобувачів вищої освіти; необхідно підсилити професійно-орієнтовану складову, до якої належать професійно-прикладна фізична підготовка, психофізична підготовка, психологічна обізнаність у галузі фізичної культури. Для цього доцільно проводити вебінари, тренінги із запрошенням гостей лекторів, психологів і вчителів-практиків.

У подальшій роботі буде проведено моніторинг якості професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в аспекті психофізичної стійкості майбутніх фахівців під час виробничої педагогічної практики в закладах загальної середньої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція розвитку педагогічної освіти : Наказ МОН України від 16.07.2018 № 776. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitkupedagogichnoyi-osviti> (дата звернення: 12.01.2025).
2. Пічурін В.В. Теоретико-методологічні основи психофізичної підготовки студентів інженерних спеціальностей у процесі фізичного виховання : дис. ... доктора наук з фіз. вих. і спорту : спец. : 24.00.02. Дніпро, 2020. 540 с.
3. Пермінова Л.А. Психологізація освітнього процесу та особливості навчання здобувачів вищої освіти. *Педагогічні науки*. 2022. Вип. 98. С. 42–47. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2022-98-6>.
4. Сущенко Л.П. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04 / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. Київ, 2003. 650 с.
5. Степанченко Н.І. Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04 / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2017. 629 с.
6. Даниско О.В. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури: теорія і практика : монографія. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2022. 360 с. ISBN 978-966-2538-77-9.
7. Рибалко П.Ф. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти : автореф. дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04. Слов'янськ, 2020. 40 с.
8. Otravenko O.V. Formation of student personality's physical culture as subject of professional functioning. *Physical education of students*. 2015. № 6. P. 50–54. DOI: <http://dx.doi.org/10.15561/20755279.2015.0607>.
9. Otravenko O.V. Formation of digital competence of future physical education teachers in innovative environment. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Т.3. Вип.70. С. 180–184. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-3.33>.
10. Otravenko O.V. Trends in the development of creative scientific potential in higher education applicants. *SWorldJournal*. 2022. № 2 (15-02). P. 40–45. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2022-15-02-006>.
11. Semiz K., Ince M.L. Pre-service physical education teachers' technological pedagogical content knowledge, technology integration self-efficacy and instructional technology outcome expectations. *Australasian Journal of Educational Technology*. 2012. Vol. 28. № 7. P. 1248–1265. DOI: <https://doi.org/10.14742/ajet.800>.
12. Стойка О.Я. Особливості цифрової трансформації професійної підготовки вчителів в Україні. *Педагогічні науки*. 2023. Вип. 102. С. 54–61. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2023-102-8>.
13. Отравенко О. Інноваційні методи навчання як основа якісної професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2019. С. 222–230. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s21>.
14. Пилипей Л.П. Методологія професійно-прикладної фізичної підготовки студентів у вищих навчальних закладах. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2012. № 10. P. 59–63.
15. Ребрина А.А., Рудніченко М.М. Рухова активність і зміцнення здоров'я в процесі виховання професійно-прикладної фізичної культури учнівської і студентської молоді. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 15 «Фізичне виховання і спорт»*. 2017. № 84. P. 401–404.
16. Словник української мови : в 11 т. Київ, 1975. Т. 6. С. 417. URL: <http://sum.in.ua/s/pidghotovka> (дата звернення: 12.01.2025).
17. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : Наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 06.01.2025).
18. Отравенко О.В., Дубовой О.В., Гончаренко В.І. Стресостійкість як професійно значуща риса майбутнього фахівця фізичного виховання і спорту в умо-

вах сучасних змін. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогічні науки»*. 2023. № 3 (357). С. 77–84. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-3\(357\)-77-84](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-3(357)-77-84).

REFERENCES

1. Kontsepsiia rozvytku pedahohichnoi osvity [The concept of development of pedagogical education]: Nakaz MONUkrayini № 776 vid 16.07.2018. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitkupedagogichnoyi-osviti> [in Ukrainian].
2. Pichurin V.V. (2020). Teoretyko-metodolohichni osnovy psykhofizychnoi pidhotovky studentiv inzhenernykh spetsialnostei u protsesi fizychnoho vykhovannia [Theoretical and methodological foundations of psychophysical training of engineering students in the process of physical education] : dys. na здобuttia doktora nauk z fiz. vykh. i sportu za spets. : 24.00.02. Dnipro. 540 [in Ukrainian].
3. Perminova L.A. (2022). Psykholohizatsiia osvitnoho protsesu ta osoblyvosti navchannia zdobuvachiv vyshchoi osvity [Psychologization of the educational process and features of training of higher education applicants]. *Pedahohichni nauky [Pedagogical Sciences]*. № 98. 42–47. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2022-98-6> [in Ukrainian].
4. Sushchenko L.P. (2003). Teoretyko-metodolohichni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu [Theoretical and methodological principles of professional training of future specialists in physical education and sports] : dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.04 / In-t pedahohiky i psykholohii prof. osvity APN Ukrainy. Kyiv, 650 [in Ukrainian].
5. Stepanchenko N.I. (2017). Systema profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoho vykhovannia u vyshchykh navchalnykh zakladakh [System of professional training of future teachers of physical education in higher educational institutions] : dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.04 / Vinnytskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Vinnytsia. 629 [in Ukrainian].
6. Danysko O.V. (2022). Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury : teoriia i praktyka [Professional training of future teachers of physical culture: theory and practice] : monohrafiia. Poltava : PNPU imeni V.H. Korolenka, 360. ISBN 978-966-2538-77-9 [in Ukrainian].
7. Rybalko P.F. (2020). Teoriia i praktyka profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do orhanizatsii fizkulturno-ozdorovchoho seredovyscha zakladu zahalnoi serednoi osvity [Theory and practice of professional training of future physical education teachers for the organization of a physical education and health-improving environment in a general secondary education institution] : avtoref. dys. ... d. ped. n.: 13.00.04. Sloviansk, 40 [in Ukrainian].
8. Otravenko O.V. (2015). Formation of student personality's physical culture as subject of professional functioning. *Physical education of students*. № 6. 50–54. DOI: <http://dx.doi.org/10.15561/20755279.2015.0607> [in English].
9. Otravenko O.V. (2020). Formation of digital competence of future physical education teachers in innovative environment. *Pedagogy of creative personality formation in higher and general academic schools*. Т. 3. Vip. 70. 180–184. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-3.33> [in English].
10. Otravenko O.V. (2022). Trends in the development of creative scientific potential in higher education applicants. *SWorldJournal*, 2 (15-02), 40–45. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2022-15-02-006> [in English].
11. Semiz K. & Ince M.L. (2012). Pre-service physical education teachers' technological pedagogical content knowledge, technology integration self-efficacy and instructional technology outcome expectations. *Australasian Journal of Educational Technology*. Vol. 28, №.7. 1248–1265. DOI: <https://doi.org/10.14742/ajet.800> [in English].
12. Stoika O.Ia. (2023). Osoblyvosti tsyfrovoi transformatsii profesiinoi pidhotovky vchyteliv v Ukraini [Features of the digital transformation of professional training of teachers in Ukraine]. *Pedahohichni nauky. [Pedagogical Sciences]*. № 102. 2023. 54–61. DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2023-102-8> [in Ukrainian].
13. Otravenko O. (2019). Innovatsiini metody navchannia yak osnova yakisnoi profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia fizychnoi kultury [Innovative teaching methods as the basis of high-quality professional training of future physical education teachers]. *Vidkryte osvitnie e-seredovyshe suchasnoho universytetu. [Open educational e-environment of modern University]*. 2019. 222–230. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s21> [in Ukrainian].
14. Pylypei L.P. (2012). Metodolohiia profesiino-prykladnoi fizychnoi pidhotovky studentiv u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Methodology of professional and applied physical training of students in higher educational institutions]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu. [Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports]*. № 10. 59–63 [in Ukrainian].
15. Rebryna A.A & Rudnichenko M.M. (2017). Rukhova aktivnist i zmitsnennia zdorovia v protsesi vykhovannia profesiino-prykladnoi fizychnoi kultury uchnivskoi i studentskoi molodi [Rukhova activity and health changes in the process of professional and applied physical culture education of schoolchildren and students]. *Naukovyi chasopys NPU im. M.P. Drahomanova. Ser. 15: Fizychnye vykhovannia i sport. [Scientific Journal of Drahomanov Ukrainian State University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)]*. № 84. 401–404 [in Ukrainian].
16. Pidhotovka. Slovyk ukrainskoi movy (1975). [Pidhotovka. Ukrainian language dictionary]: Kyiv, T. 6. 417. <http://sum.in.ua/s/pidghotovka> [in Ukrainian].
17. Nakaz MON Ukrayini Pro zatverdzhennya profesijnogo standartu «Vchitel zakladu zagalnoyi serednoyi osvity» [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine On approval of the professional standard «Teacher of a general secondary education institution»] № 1225 vid 29.08.2024. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> [in Ukrainian].
18. Otravenko O.V., Dubovoi O.V. & Honcharenko V.I. (2023). Stresostiikist yak profesiino znachushcha rysa maibutnoho fakhivtsia fizychnoho vykhovannia i

sportu v umovakh suchasnykh zmin [Stressologist as a professional characteristic of a future specialist in physical education and sports in the conditions of modern changes]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky. [Bulletin of the Luhansk National Taras Shevchenko University :*

Pedagogical Sciences]. 2023. № 3 (357). 77–84. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-3\(357\)-77-84](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-3(357)-77-84) [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 28.01.2025.
The article was received 28 January 2025.*